

Are valla leht

Nr. 2) 87

arevallaleht@hotmail.ee

Leelo Lusik

märts 2009

51 42 621

Uudis Are Põhikoolist

Oleme kevades ja tundub uskumatu, et ka kolmveerand kooliaastast on juba möödunud. Õpilased ja õpetajad on vaheajal viimaseks õppeveerandiks oma patareid laadinud. 3 kuud oleme elanud nagu mesilased tarus rahulikult ja sõbralikult kobaras, kuid mitte talveunes. Kõik on hästi laabunud, oleme õppinud üksteisega rohkem arvestama ja saanud aru, et ka kõndides jõuab meie majas igale poole õigeks ajaks.

Aprilli alguses hakkab meie "taru" kolima uhiuueks saanud vanemasse kooliõssa. Seega vahetame ehitajatega kohad. Ehitajad on olnud ülimalt kiired ja sõnapidajad. Nad on lubanud, et 1. aprillil avaneb vineersein. Selle hetke tunnistajateks kutsumegi Teid kõiki.

Niisiis: 1. aprillil toimub koolimajas kostüümipidu tähistamiseks, et pool koolimaja remondist on lõppenud.

Sündmus väärrib seda, et natuke vaeva näha. Üritusele on oodatud ainult kostümeeritud külalised. Kostüümi õmblemisel, kombineerimisel või laenutamisel pole mingeid ettekirjutusi. Võibolla annab inspiratsiooni see, et 1. aprill on rahvakalendris karjalaskepäev ja lisaks on see veel rahvusvaheline naljapäev.

Üritus algab kell 18.00 ja lõpeb 21.00 Öhtut juhib Jaan Kirss, kuid peo kordaminek sõltub pidulistest.

**Tule ja veendu ise - elu Ares
muutub paremaks ja ilusamaks!**

Kohtumiseni peol!

Koolirahva nimel
ÜlleTiimus

TÄNA LEHES:

Vallavanema veerg
lk.2

Volikogu ja
vallavalitsuse
istungite otsused
lk. 3

Via Balticast lk. 6

Planeerimine ja
ehitamine lk. 6

Robotlüpsi laut
Are vallas lk. 10

Vallarahva
tegemised lk. 13

Aiandusnurgake
lk. 16

Teated lk. 19

KAHANEVAD TULUD SUNNIVAD KOKKUHUIULE

Nagu eelmises ajalehes vihjasin, tuleb sel aastal volikogul vallaeelarvega tegelda mitmel korral ja kahjuks kärpimise eesmärgil. Kui 2. veebruaril kinnitasime 2009. aasta vallaeelarve mahuga 34,22 miljonit krooni, siis juba 13. märtsil vähendasime seda 1,26 mln kr võrra. Tulude ja kulude kogumahuks on praeguseks 32,96 miljonit krooni.

Seoses majanduslangusega Eestis ja kogu maailmas toimub kiire tulude vähenemine nii riigieelarvesse kui ka Are valla eelarvesse. Osaliselt arvestasime seda juba veebruaris, tulenevalt aga Riigikogus lisaeelarvega omavalitsustelt kärbitud kogunisti 15 protsendist eraldistest, pidime rahastuskava uuesti ja kiiresti vähendama. Kas vallaeelarve on nüüd valmis? Ei ole. Ootame veel riigieelarvest teede remondiks eraldatava summa kinnitamist, samuti tuleb ära oodata valitsuse vähendatud omavalitsustele laekuva tulumaksumäära kärpe tegelik mõju. Valitsuse määruse projektis on valla teederaha 551 600 kr ehk neli korda väiksem kui mullu!! Niisiis peame esialgu riigilt arvestatud teedesummat veel miljoni võrra vähendama.

Ometi on tegemist Are valla tulude-kulude rekordmahuga. Kui 2008. a. kulutasime 23 mln ja 2007. a. 21 mln krooni, siis tänavune 32...33 mln on kuni 1,4 korda eelmisest aastast suurem. Asi on tänavustes suurinvesteeringutes kuni 15 mln kr, millest oli juttu eelmises lehes (Are Pk ja valla sotsiaalmaja renoveerimine ning Suigu puhta vee projekt). Mullu ehtasime 7 mln krooni eest.

Mulluse 9,2 mln kr maksutulude asemel loodame sel aastal saada 8 miljonit, sh tulumaksu 7 miljonit. Tasandusfondist on vallale eraldatud 6,95 mln, eelmisel aastal 7,36 mln kr. Valitsuse jaanuarimäärusega 8% suurenema pidanud õpetajate palga kasvu pidime tagasi tõmbama 4%-le. Kurvem on, et lasteaiapäetajate palgatõusu tugiraha ja puuetega inimeste hooldajatoetuse ressurss on kadunud.

2009. aasta kulutused oleme kärpinud kõigis valdkondades. Vallaametnike sõidukompensatsioonid, telefonikulude limiidid ja transpordikulud kärpisime 20...30%, koolituskulud 2 korda ja majandamiskulud 15%. Tööjõukuludes oleme ära jätnud lisatasud, põhipalgad on esialgu senised. Vallavolikogu kärpis oma kulutusi kogunisti 1,8 korda, 103 tuh kroonile. On tänuväärne, et praeguses kitsikuses otsustas volikogu loobuda oma istungite kompensatsioonidest. Seejuures volikogu esimehe ettepanek kärpida ka tema töökompensatsiooni toetust ei leidnud. Täidab ju Vilja Alamaa olulisi ja kindlapiirilisi ülesandeid volikogu tööd korraldades - ettevalmistades, samuti on tal konkreetseid ülesandeid vallaametnike ja töökomisjonide abistades. Kasutan juhust tunnustada vallavolikogu asjaliku ja nõudliku tegutsemise eest vallaelu juhtimisel. Vallavalitsust eksamineeritakse ja toetatakse tugevasti.

1,65 miljonit on kavandatud kulutusi elamu- kommunaalmajandusele, sellest veemajandusele 1,15 mln ja hajaasustuse kaevuprojektidele 0,25 mln, tänavavalgustusele 0,1 mln kr.

Kultuurile, spordile ja muudele vaba aja üritustele plaanime 1,42 mln kr ehk 15% vähem kui mullu. Kokku on vaja hoida eeskätt kütte- ja elektrikulusid.

Hariduskuludeks on kavandatud 23,1 mln kr, sellest 13,2 mln Are PK renoveerimine. Kui investeeringud maha arvata, on hariduskulud praktiliselt eelmise aasta tasemel.

Sotsiaalsele kaitsesele plaanime 1,6 miljonit, sellest 0,7 kulub sotsiaalmajale. Siin on suurenemine 9%, eeskätt ehituse arvel.

Niisiis, tuleb äärmiselt keerukas rahandusaasta. Hoidkem kokku, kulutagem säästlikult!

Samas on esimene suur samm ehituses astunud, Are PK vanema korpuse lubab AS Parmeron kooliperele uues kuues üle anda juba 1. aprilliks. 2 kuud tuleb koolil siis suvevaheajani seal veeta. Lapsed ja õpetajad on olnud uue ootuses vaprad ja mõistvad. TÄNU TEILE!

Õnnitlegem ühiselt ka valla tublisid – Aassalu Uida talu peret moodsa robotlüksilauda valmimisel, Kaido Siimerit ja Ando Lillemäge RoboMiku olümpiaadi võitmisel ja Heili Hiimäed Eesti Politsei jõutõstmise meistriks saamisel!

ILUSAT KEVADET ÕUE JA HINGE!

Jaanus Männik, vallavanem

13. märtsi Are Vallavolikogu istungi otsused:

1. Sotsiaalnõunik Kaja Rebane andis ülevaate 1. märtsil 2009 vastu võetud muudatustest hoolekandeseaduses ja selle mõjust Are valla hooldajatoetuse maksmise korrale. Otsustati järgmiseks volikogu istungiks valmistada ette hooldajatoetuse maksmise korra muutmise eelnõu.
2. Toimus Are valla 2009. a eelarve muutmise I ja II lugemine. Eelarvekomisjoni esimees Mart Taggel tegi ettepaneku panna hääletusele eelnõu, millega Are valla eelarvet vähendada 1 259 004 krooni. Kinnitati Are valla eelarve muudetult, tulud ja kulud tasakaalus 32 963 396 krooni.
3. Määrati Are Vallavalitsuse 2008. aasta raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli läbiviijaks vannutatud audiitor Külli Müür.
4. Määrati Are valla vee-ettevõtjaks OÜ Are Vesi.
5. Kinnitati Are Raamatukogu põhimäärus, Suigu Raamatukogu põhimäärus, Are valla raamatukogude kasutamise eeskiri ja valla raamatukogude internetipunkti (AIP) kasutamise eeskiri.
6. Tunnistati kehtetuks Are Vallavolikogu 14.03.2008 otsuse nr 10 „Ettepanekud vaba põllumajandusmaa maatükkide nr 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 kasutusvaldusesse andmiseks“ punkt 1.
7. Tunnistati kehtetuks Are Vallavolikogu 18.04.2008 otsuse nr 18 „Ettepanekud vaba põllumajandusmaa maatükkide nr 6, 7, 9 ja 14 kasutusvaldusesse andmiseks“ punkt 2.
8. Tunnistati kehtetuks Are Vallavolikogu 18.04.2002 otsuse nr 13 „Are valla vabade põllu-ja metsamaade erastajate nimekiri“ punkt 1.1, kuna Kõlli talu on kustutatud äriregistrist.
9. Seoses vajadusest viia maa sihtotstarbed seadusega kooskõlla, määrati 29-le Are valla katastriüksusele korrigeeritud sihtotstarbed. Selgitusi andis maanõunik Signe Rõngas.
10. Kinnitati Are Põhikooli ja Suigu Lasteaed-Algkooli õpetajate palkade alammäärad ja muud palgatingimused.
11. Informatsioonid:
 - Majanduslike huvide deklaratsioonide täitmisest ja esitamisest.
 - Suigu küla keskuse detailplaneeringust.

17. veebruari Are Vallavalitsuse istungi otsused:

1. Kinnitati Are valla lehes avaldatavate reklaamkuulutuste ja –tekstide hinnakiri järgmiselt:
 - 1.1. Reklaamikuulutuse avaldamine kuni viis rida **75.- krooni**
 - 1.2. Reklaamikuulutuse või -teksti avaldamine kuni üks neljandik lehekülge **250.- krooni**
 - 1.3. Reklaamikuulutuse või -teksti avaldamine kuni pool lehekülge **500.- krooni**
 - 1.4. Reklaamikuulutuse või -teksti avaldamine kuni üks lehekülge **1000.- krooni**Kuulutuse või teksti eest tasumine toimub Are Vallavalitsuse poolt esitatud arve alusel vallavalitsuse kassasse või pangakontole enne reklaami või teksti ajalehele trükkimist andmist.
2. Anti välja korraldus sihtfinantseerida OÜ Are Vesi tegevust 2009. a I kvartalis 50 000 krooniga, makstes 25 000 krooni veebruaris ja 25 000 märtsis.
3. Anti välja korraldus maksta 2009. aastal MTÜ-le Murru Küla Selts tegevustoetust 50 000 krooni.
4. Anti välja korraldus maksta toetust avalduse esitanud huvikoolides õppivate laste vanematele 50% õppemaksust kuus 2008/2009. õppeaasta nelja kuu (september - detsember) eest.
5. Moodustati vaba põllumajandus- ja metsamaa enampakkumise läbiviimiseks komisjon järgmiste liikmetega: Signe Rõngas – komisjoni esimees, Mart Taggel, Siret Tammekänd, Terje Võsumets.

6. Kinnitati Are vallas pensionäride ja represseeritute maamaksu soodustuse saajate nimekiri nende isikute osas, kelle elukoht on rahvastikuregistri andmetel Are vallas. Teiste nimekirjas olevate isikute osas lükati avaldused edasi täiendavate materjalide saamiseks.
7. Anti välja korraldus väljastada ehitusluba sauna ehitamiseks Männituka kinnistule Are vallas Lepplaane külas.
8. Kinnitati Suigu Lasteaed-Algkooli maaüksusele projekteeritava puurkaev-pumpla projekteerimistingimused.
9. Anti välja korraldus väljastada kirjalik nõusolek Pärivere 10 kV mastivõimsuslüüti paigaldamiseks Are valda Are alevikku.
10. OÜ-1 Põhivõrk ja Läti energiafirmal on kavas rajada Eesti ja Läti vahele uus 330 kV pingega elektriülekanaliin Harku-Sindi-Riia suunale. Algatatud on eeluuring, mille põhiülesandeks on hinnata uue välisühenduse sotsiaal-majanduslikke ja tehnilisi aspekte ning selgitada välja, milline trass oleks liini rajamiseks kõige otstarbekam. On neli alternatiivset trassi, mille kohta toimus arutelu.
11. Informatsioonid:
 - 11.1. Hankest „Laenu võtmine Are Põhikooli renoveerimise sildfinantseerimiseks ja investeeringuks“ ja Are Põhikooli renoveerimise käigust. Vallavanem Jaanus Männik andis ülevaate toimunud hankest. Osalemise kutse oli esitatud viiele pangale, pakkumuse esitasid kaks pank – SEB Pank ja DnB NORD Pank.
 - 11.2. Maade munitsipaliseerimisest.
 - 11.3. Isiklike sõiduautode ja ametisõidukite kasutamisest ja vastavast arvestusest. Mobiiltelefonide kululimiitidest.
 - 11.4. Muinsuskaitseamet korraldab 16. mail 2009 muinsuskaitse talgupäeva, mil on kavas korraldada kalmistuid, parke, arheoloogia- ja arhitektuurimälestiste ümbruseid, pärandkultuuri maastikke jms. Vallavanem Jaanus Männik tutvustas vallavalitsusele kirja, milles Muinsuskaitseamet soovib Are valla seisukohta selle talgupäeva kohta. Vallavalitsuse liikmed toetasid sellise päeva korraldamist.
 - 11.5. Sundvaldusest Suigu veetrassidele.
 - 11.6. Are valla üldplaneeringu vormistamisest.
 - 11.7. Ehitisregistri toimingutest.

26. veebruari Are Vallavalitsuse istungi otsused:

1. Anti välja korraldus maksta sotsiaalse kaitse eelarvest:
 - Ühekordne ravimitoetus summas 260 krooni ühele inimesele
 - Ühekordne toetus summas 500 krooni ühele inimesele
 - Toimetulekutoetused summas 4635.80 kolmele inimesele
 - Taskuraha Pärnu Lastekodus olevatele lastele 2009. a I kvartali eest summas 600 krooni.
2. Tunnistati hanke „Laenu võtmine Are Põhikooli renoveerimise sildfinantseerimiseks ja investeeringuks“ edukaks pakkumuseks AS SEB Pank Pärnu kontori pakkumus. Pakkumuse esitas veel DnB NORD Pank.
3. Seoses Are valla 2009. a eelarve piiratud võimalustest vähendati Are Vallavalitsuse töös kasutatavate mobiiltelefonide limiite.
4. Kehtestati Are Vallavalitsuse bilansid olevate sõiduautode kasutajad, garažeerimine ja kütuseliimid.
5. Vähendati vallaametnikele ja töötajatele töö- ja ametisõitudel isikliku sõiduauto kasutamise kulude hüvitamise summasid.
6. Anti välja korraldus nõustuda maa ostueesõigusega erastamisega. Maaüksus: Are vallas Tabria külas asuv Tominga maaüksus.
7. Anti välja korraldus tagastada reformimata riigimaast 44,12 ha Are vallas Tabria külas maaüksuse taastamiseks eraomandina.

8. Kinnitati Are alevikus Kaldeni tn 1 asuva kortermaja korteri rekonstrueerimiseks projekteerimistingimused.
9. Informatsioonid:
 - 9.1. Are valla 2009. a eelarvest
 - 9.2. Suigu küla keskuse detailplaneeringust
 - 9.3. Metsaoksjonist
 - 9.4. Valimisjaoskondade ruumidest

10. märtsi Are Vallavalitsuse istungi otsused:

1. Vabastati kaks isikut hooldaja kohalt ja lõpetati hooldajatoetuse maksmine.
2. Anti välja korraldus maksta valla sotsiaalse kaitse eelarvest:
 - ühekordne ravimitoetus summas 998 krooni ühele inimesele
 - sünnitoetus 3000 krooni ühele inimesele
3. Anti välja korraldus korteriomandi seadmise kohta Are alevikus Kaldeni tn.1.
4. Anti välja korraldus lugeda korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks üks majapidamine.
5. Anti välja korraldus tagada kaasfinantseerimine 19 903 krooni ulatuses Halinga Vallavalitsusele „Are, Halinga ja Sauga valdade jäätmekava aastateks 2010 – 2015 ajakohastamiseks.
6. Kehtestati alates 16.märtsist Are Põhikooli ja Suigu Lasteaed-Algkooli sööklas lõunasöögi (välja arvatud õpilased ja lasteaialapsed) väljamüügi hinnaks 30 krooni.
7. Otsustati valmistada ette vee-ettevõtja määramise eelnõu ja esitada see volikogule. Ettepanek oli OÜ Are Vesi määrata valla vee-ettevõtjaks.
8. Anti välja korraldus väljastada OÜ-le Jaotusvõrk kasutusluba Põlluaasa talu elektriliitumise kasutamiseks.
9. Kinnitati projekteerimistingimused Päriveri tee 9 asuva kortermaja katuse renoveerimiseks.
10. Tunnistati Suigu küla keskuse veevarustuse ja puurkaev-pumpla tööprojektidele ekspertiisi teostamise edukaks pakkumuseks Sweco Projekt AS esitatud pakkumus 14 750 krooni (koos käibemaksuga). Pakkumuse esitas veel AS Pärnu Vesi – 19 942 krooni.
11. Informatsioonid:

Lisaeelarvest, tulude laekumisest kahe kuuga.
Ametisõidukite kasutamisest
Hooldajatoetustest.

16. märtsi Are Vallavalitsuse istungi otsused:

1. Kinnitati perioodiks 1.01.2009 – 31.12.2009 Are Põhikooli ja Suigu Lasteaed-Algkooli õpilaskoha arvestuslik maksumus:
 - Are Põhikool 25 098 krooni aastas ja 2 092 krooni kuus
 - Suigu Lasteaed-Algkool 30 727 krooni aastas ja 2 561 krooni kuus
2. Anti välja korraldus väljastada ehitusluba Are alevikus Kaldeni tn asuva korteri rekonstrueerimiseks.
3. Anti välja korraldus maksta valla sotsiaalse kaitse eelarvest matusetoetus summas 1000 krooni ühele inimesele.

Pärnu maavanem algatas Via Baltica teemaplaneeringu

Pärnu maavanem algatas 27.02.2009 korraldusega nr 32 Pärnu maakonna planeeringut täpsustava teemaplaneeringu "Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn – Pärnu – Ikla (Via Baltica) trassi asukohta täpsustamine km 92,0 – 170,0" koostamise ja planeeringu keskkonnamõju strateegiline hindamise.

Teemaplaneeringu eesmärgiks on täpsustada Via Baltica trassi asukoht Pärnu maakonna piirist kuni Häädemeeste ristmikuni. Planeeritav teetrass kulgeb läbi Halinga, Are, Sauga, Paikuse, Tahkuranna, Häädemeeste valdade ja Sindi linna. Planeeringu alaks on riigi põhimaantee toimimiseks ja teedevõrguga ühendamiseks vajalik trassi koridor ning selle lähimõjuala. Via Baltica planeeritakse neljarajaliseks ja vastavaks I klassi maantee nõuetele.

Lõikudes, kus planeeritav tee järgib olemasolevat maanteed, määratakse perspektiivse teise sõiduraja asukoht olemasoleva maantee suhtes. Lõikudes, kus tee kavandatakse uude asukohta või kus on vajalik tee ulatuslik õgvendamine või ümbersõidud, sh Pärnu ümbersõit ning Are ja Nurme õgvendused, valitakse maantee trassi koridori asukoht variantide võrdluse teel. Planeeringuga määratakse ristmike ja ristete, tunnelite, sildade, kogujateede ning jalg- ja jalgrattateede optimaalsed asukohad. Samuti määratakse bussipeatuste, tanklate, parklate ja puhkekohtade vajadus ja asukohad. Planeeringu käigus viiakse läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine ning vajalikud uuringud ja analüüsid, sh maantee ja sellel olevate rajatiste seisukorra hindamine, liiklusohutuse analüüs, liiklusuuring ja -prognoos jne.

Teemaplaneeringu koostamist korraldab Pärnu Maavalitsus. Planeering koostatakse koostöös Maanteeameti ja planeeritava teetrassi koridori jäävate kohalike omavalitsustega, katastriüksuste omanikega, tehnovõrkude haldajatega (side, elekter, gaas jt) ning teiste asutustega (keskkonnaamet, muinsuskaitseamet, päästkeskus, maaparandusbüroo jt) keda võib lugeda planeeringu koostamisel huvitatud või puudutatud osapoolteks.

5.02.2009 allkirjastasid Pärnu maavanem ja Maanteeameti peadirektor koostöökokkuleppe planeeringu koostamiseks. Koostöö edukaks toimimiseks moodustatakse planeeringuprotsessi töörühm, milles osalevad Pärnu Maavalitsuse, Maanteeameti ja kohalike omavalitsuste esindajad. Are valda esindab töörühmas vallavanem Jaanus Männik, tel 4451868.

Pärnu maakonna planeeringu teemaplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise korraldusega ning planeeringu koostamise käigu ja dokumentidega on võimalik tutvuda Pärnu Maavalitsuse kodulehel: <http://www.mv.parnu.ee/>. Täiendavat infot planeeringu kohta on võimalik saada Pärnu Maavalitsuse planeeringutalitusest, tel 4479761 ja e-post tiu.parn@mv.parnu.ee.

Head koostööd soovides

Tiiu Pärn
Planeeringutalituse juhataja
Pärnu Maavalitsus

Planeerimine ja ehitamine

Käesolev artikkel annab ülevaate toimingutest mis tuleb teha, et ehitisi ehitada ning hiljem kasutusele võtta. Ehitamist ja planeerimist reguleerib Are vallas 01. jaanuarist 2003 aastast kehtivad „Ehitusseadus” ja „Planeerimisseadus”, 20. juulist 2007 aastast kehtiv „Elektriohutusseadus“ ning Are Vallavolikogu 14. märtsi 2008 määrus nr 3 „Are valla ehitusmäärus”.

Ehitamine on:

- 1) ehitise püstitamine;
- 2) ehitise laiendamine;
- 3) ehitise rekonstrueerimine;
- 4) ehitise tehnosüsteemide muutmine;
- 5) ehitise lammutamine.

Ehitise laiendamine toimub juurde-, peale- või allaehitamise teel. Ehitise rekonstrueerimine on ehitise piirdekonstruktsioonide muutmine ning kande- ja jäigastavate konstruktsioonide muutmine ja asendamine. Mõningate ehitiste ehitamise lihtsustamiseks on ehitusseadusega kehtestatud mõiste "väikeehitis". Väikeehitis on kuni 60 m² ehitusaluse pindalaga ja maapinnast kuni viiemeetrise kõrgusega ehitise, millel ei ole avalikkusele suunatud funktsioone. Samuti on väikeehitis olemasolevate ehitiste teenindamiseks vajalik rajatis, mis ühendatakse elektriliini või ühisveevargi ja kanalisatsiooniga.

Väikeehitise ehitamiseks ei ole ehitusprojekt nõutav, välja arvatud ehitised, kus on tegemist elektri, vee ja kanalisatsiooni ning tulekolletega. Seega näiteks, kui on soov ehitada sauna, mille ehitusalune pind on 20m² või suurem, peab selle ehitamiseks olema ehitusprojekt.

nr	Tegevuse kirjeldus	Kestvus	Märkused
1	Projekteerimistingimuste taotluse esitamine vallavalitsusele		
	Detailplaneeringu algatamise taotluse esitamine vallavalitsusele		
2	Projekteerimistingimuste välja andmine	15 päeva	Kehtivad kuni 2 aastat
	Detailplaneeringu koostamine, avalikustamine, kehtestamine	ca 4-8 kuud	
3	Ehitusprojekti koostamine		
4	Ehitusloa taotluse esitamine (koos projektiga) vallavalitsusele		Tasuda riigilõiv
5	Ehitusloa väljastamine	20 päeva	
6	Ehitamise alustamise teatise esitamine vallavalitsusele		
7	Ehitamine		
8	Kasutusloa taotluse esitamine vallavalitsusele		Tasuda riigilõiv
9	Ehitise ülevaatus korraldamine		
10	Kasutusloa välja andmine	20 päeva	
	Kirjaliku nõusoleku taotluse esitamine ja selle väljaandmine väikeehitise ehitamise või ehitise tehnosüsteemide ehitamise korral	20 päeva	Tasuda riigilõiv

Tegevus 1 - projekteerimistingimuste või detailplaneeringu algatamise taotluse esitamine

Taotluse esitajal tuleb eelnevalt ise või valla ehitusspetsialisti abiga välja selgitada, kas kavandatav tegevus nõuab detailplaneeringu koostamist. Detailplaneeringu koostatakse kui seda nõuab Are valla üldplaneering, või „Planeerimisseadus”(§9). Planeeringute koostamist käitlevad veel eriseadused, nt „Looduskaitseadus”, „Muinsuskaitseadus” ja „Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus“. Kui selgub, et on vajalik detailplaneeringu koostamine, esitatakse vormikohane* avaldus detailplaneeringu algatamiseks, millele lisatakse:

- a) koopia kinnistu plaanist;
- b) koopia maa omandiõigust tõendavast dokumendist

Kui detailplaneeringut koostada vaja ei ole, esitatakse vormikohane* projekteerimistingimuste taotlus, millele lisatakse: a) koopia kinnistu plaanist;

- b) koopia maa omandiõigust tõendavast dokumendist

Tegevus 2 - projekteerimistingimuste väljaandmine või detailplaneeringu algatamine

Projekteerimistingimused antakse välja vallavalitsuse korralduse alusel. Projekteerimistingimustega määratakse muuhulgas ehitise olulised arhitektuursed nõuded, tehnovõrkude vajadus ja kooskõlastuste vajadus.

Detailplaneering algatatakse vallavolikogu otsusega või vallavalitsuse korraldusega (vastavalt Are valla ehitusmäärusele ja üldplaneeringule). Detailplaneeringu koostamise ja finantseerimise õigus antakse üldjuhul üle detailplaneeringust huvitatud isikule, seega taotlejale. Kõikidele nõuetele vastava ja kõikide

nõutud kooskõlastustega detailplaneering avalikustatakse peale vastuvõtmist vallavalitsuse või vallavolikogu poolt. Detailplaneeringu kehtestab vallavolikogu.

Tegevus 3 – ehitusprojekti koostamine.

Pärast projekteerimistingimuste väljaandmist või detailplaneeringu kehtestamist toimub ehitusprojekti koostamine. Enne lõpliku ehitusprojekti koostamist tuleb eskiisprojekt kooskõlastada Are vallavalitsusega. Ehitusprojekt, välja arvatud väikeehitise ehitusprojekt, peab olema koostatud majandustegevuse registris projekteerimise registreeringut või kontrollitud ekspertiisi teostamise registreeringut omava isiku poolt. Projekt on nõutav: uusehitustel; ehitiste laiendamisel; ehitise konstruktsioonide, ruumijaotuse või välisilme muutmisel ehk rekonstrueerimisel; tehnoloogilise ümberseadistamisega seotud ehitistel; haljasala, pargi või veekogu rajamisel; alajaama, pumpla jm tehnorajatise püstitamisel; tee, parkla ja tehnovarustuse tänavavõrkude rajamisel.

Tegevus 4 – ehitusloa taotluse esitamine vallavalitsusele.

Pärast riigilõivu tasumist esitatakse vallavalitsusele vormikohane** ehitusloa taotlus (juriidilisele isikule, füüsilisele isikule) koos ehitusprojekti ja vajalike kooskõlastustega.

Tegevus 5 – ehitusloa väljaandmine.

Tegevus 6 - ehitamise alustamise teatise esitamine.

Kolm päeva enne ehitustöödega alustamist tuleb esitada vallavalitsusele vormikohane** ehitamise alustamise teatis (juriidiline isik, füüsiline isik). Ehitamise alustamise teatisega tuleb esitada kindlasti andmed ehitaja ja omanikujärelevalve tegija kohta. Ehitajaks ja omanikujärelevalve tegijaks saab olla majandustegevuse registris vastava tegevusala registreeringut omav isik. Ehitaja ja omanikujärelevalve tegija ei saa olla üks ja sama isik. Üksikelamu, suvila, aiamaa, taluhoone ja väikeehitise enda tarbeks ehitamise korral võib ehitada ning omanikujärelevalvet teostada ehitise omanik. Kui ehitamise alustamise teatist ei ole esitatud kahe aasta jooksul ehitusloa välja andmise päevast arvates, kaotab ehitusluba kehtivuse.

Tegevus 7 – ehitamine

Ehitamine on tähtjatu. Ehitamise ajal peab ehitaja koos omanikujärelevalvega dokumenteerima ehitustööd.

Tegevus 8 – kasutusloa taotluse esitamine vallavalitsusele.

Pärast ehitustööde lõppu ja riigilõivu tasumist esitab ehitise omanik vallavalitsusele vormikohase** kasutusloa taotluse (füüsiline isik, juriidiline isik). Kasutusloa taotlusele lisatakse ehitamise tehnilised dokumendid milledeks on ehitusprojekt mille kohaselt on ehitatud, elektripaigaldise nõuetekohasuse tunnistus ja muud . Vallavalitsuse ehitusspetsialist vaatab esitatud dokumendid üle ja puuduste korral tagastab need.

Tegevus 9 – ehitise ülevaatuse korraldamine.

Kui omaniku poolt on kõik puudused esitatud dokumentides kõrvaldatud, korraldab vallavalitsuse ehitusspetsialist ehitise ülevaatuse. Ehitise ülevaatusest võtavad osa ehitise omanik, omanikujärelevalve, ehitaja, projekteerija ja olenevalt ehitise iseloomust päästeteenistuse esindaja, keskkonnateenistuse esindaja, tervisekaitsetalituse esindaja ja töökaitse esindaja. Ehitise ülevaatuse aktile kirjutavad alla või annavad omapoolse kirjaliku õiendi ülevaatuse tulemuste kohta kõik ülevaatusest osavõtjad.

Tegevus 10 – kasutusloa väljaandmine

Kui ehitise ülevaatuse aktis toodud puudused on kõrvaldatud, antakse vallavalitsuse korralduse alusel välja kasutusluba.

Kirjaliku nõusoleku andmine

Kirjaliku nõusoleku saamiseks väikeehitise ehitamiseks või ehitise tehnosüsteemide muutmiseks esitab taotleja:

- a) vormikohase** taotluse (füüsiline isik, juriidiline isik);
- b) ehitusprojekti ehitistele kus on tegemist tulekollete, reovee kanaliseerimise ja elektripaigaldise ehitamisega;
- c) ehitistele, kus eeltooduga tegemist ei ole, esitatakse eskiisjoonised, kus on näidatud

- väikeehitise asend ja kaugused teiste hoonete suhtes, ehitise põhiplaan ja vähemalt kaks vaadet;
- d) ehitise tehnosüsteemide muutmise korral tegemisele tulevate tööde kirjelduse.

Kirjalik nõusolek antakse vallavalitsuse korraldusega.

Kooskõlastused

Valla ehitusvaldkonnaga tegeleva ametniku kooskõlastus on nõutav kui:

- ehitatakse detailplaneeringu kohustusega alal väikeehitist, mille ehitusalune pindala on kuni 20 m;
- tiheasustuses ehitatakse tarasid ja piirdeid kinnistu tänavapoolses osas, välja arvatud juhul, kui see on ettenähtud ehitusprojektiga ja on väljastatud ehitusluba;
- muudetakse hoone akende, rõdude ja välisuste kujundust, välja arvatud juhul kui see on ettenähtud ehitusprojektiga ja on väljastatud ehitusluba.

Ehitisregister

Ehitisregistri pidamise eesmärgiks on ehitatavate ja kasutatavate ehitiste kohta teabe koondamine, hoidmine ja avalikustamine. Olemasolevad ehitised, kus kavandatakse laiendust või rekonstrueerimist ja on vaja välja anda kirjalik nõusolek, ehitusluba või kasutusluba, peavad olema eelnevalt kantud ehitisregistrisse. Oma ehitiste ehitisregistris olemasolu saab igaüks kontrollida, minnes ehitisregistri veebilehele www.ehr.ee. Juhul kui krundil paikneb enne 1995ndat aastat rajatud ehitist, millel puudub seadusjärgne ehitusprojekt ja sellele ei taotleta täiendavat ehitusõigust, on võimalik ehitist dokumenteerida ja ehitisregistris arvele võtta mõõdistusprojekti alusel. Krundi omanik peab suutma dokumentaalselt tõestada ehitise valmimist enne 1995ndat aastat. Ehitise ehitisregistrisse kandmiseks esitab ehitise omanik vallavalitsuse ehitusspetsialistile mõõdistusprojekti, vormikohase ehitise teatise, selle lisana ehitise olulised tehnilised andmed ja ehitise omandiõiguse dokumendi.

Puurkaevu ehitamine

Puurkaevu rajamist reguleerib keskkonnaministri 30. jaanuari 1997.a. määrusega nr 8 lisa 2 kehtestatud "Puurkaevude projekteerimise, puurimise, konserveerimise ja likvideerimise kord"

Puurkaevu ehitamiseks ja kasutamiseks tuleb:

- esitada taotlus koos puurkaevu asukoha plaaniga Pärnumaa Keskkonnateenistusele;
- esitada vallavalitsusele projekteerimistingimuste taotlus;
- tellida ehitusprojekt hüdrogeoloogiliste tööde tegevusluba omavalt projekteerijalt;
- taotleda puurimisluba Eesti Geoloogiakeskusest;
- taotleda vallavalitsusest ehitusluba puurkaevu ehitamiseks;
- taotleda vallavalitsuselt kasutusluba.

Kui puurkaevust kavatsetakse hakata võtma vett üle 5 m³ ööpäevas, tuleb enne projekteerimistingimuste taotlemist taotleda Keskkonnateenistusest vee erikasutusluba.

Märkused:

Eeltoodud asjaajamise kord on põhimõtteline ja sõltuvalt asjaoludest võib olla erinev.

Erandolukordadel ja vajadusel pikendab Are Vallavalitsus projekteerimistingimuste ja ehitusloa taotluste menetlemist seaduses ettenähtud korras (vt Haldusmenetluse seadus).

* vormid on kättesaadavad www.arevald.ee

** vormid on kättesaadavad ehitisregistri veebilehel www.ehr.ee

Are Vallavalitsus asub aadressil Pärivere 17 Are alevik. Vastuvõtt eelnevalt kokku leppida telefonidel 445 1862, 445 1861 või gsm 525 9752.

Lauri Luur
abivallavanem

Liiklusõnnetuse puhul käitu õigesti

Nii nagu kõlab ütlus „Tegijal juhtub“, nii ei pääseta ka liikluses tihtipeale õnnetusteta, kuid siinjuures on oluline käituda korrektselt ja seaduskuulekalt.

Liiklusõnnetusest teatamine on kohustuslik, kui on inimkannatanuid või on tekitatud varaline kahju. Kui kahju on tekitatud vaid enda sõidukile ja keegi viga pole saanud, siis piisab, kui teatada vastavale kindlustusseltsile. Kindlustusseltsile teatamisest piisab ka juhul, kui inimkannatanuid pole ning liiklusõnnetuse osapooled on õnnetuspaigal sõlminud kirjaliku kokkuleppe ja nimetanud varalise kahju põhjustanud isiku.

Kui õnnetu juhuse läbi on sõidetud vastu teepiirdeid või liiklusmärke või muud taolist, kus ei ole võimalik kindlaks teha kahju saajat või temaga ühendust võtta, siis sellisel juhul on politseile teatamine kohustuslik.

Siin on eluliseks näiteks väga levinud liiklusavariid parklaaladel, kus ettevaatamatu manööverdamise käigus on sellised õnnetused kahjuks liiga sagedased. Mitte mingil juhul ei tasu parklas pihtasõidul ise teise sõiduki kahju hinnata, selleks on olemas politsei eksperdid.

Pärnu politseiosakonnas on registreeritud käesoleval aastal 28 juhtumit, kus liiklusõnnetuse tagajärjel on tekitatud varalist kahju ja siis politseile teatamata lahnutud. 60 protsendi ulatuses on politsei varalise kahju põhjustaja kindlaks teinud. Selliste juhtumite avastamisel politsei

poolt on väga suur roll olnud pealtnägijatel-tunnistajatel. Politsei tänab kõiki kohusetundlikke inimesi, kes märgates seaduserikkumist, on sellest ka informeerinud.

Politsei palub kindlasti kõigil liiklusõnnetust pealtnäinutel sellest teavitada politseid ning fikseerida sõiduki registreerimisnumber.

Liiklusõnnetusest politseile mitteteatamise korral võib karistada rahatrahviga kuni 18 000 krooni, arestiga või sõiduki juhtimise õiguse äravõtmisega kuni ühe aastani.

Liiklusõnnetuse sündmuskohalt põgenemise eest on ette nähtud karistus rahalise trahvi näol 18 000 krooni, arest või sõiduki juhtimisõiguse äravõtmisena kuni kahe aastani.

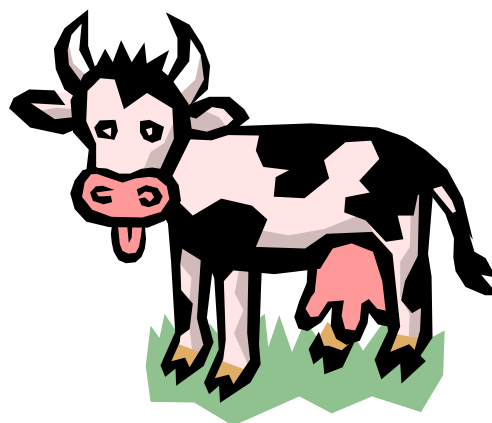
Tegijal juhtub, kuid käitugem mõistlikult ja õigesti!

Artur Kase
Pärnu politseiosakonna
korrakaitsetalituse
komissar

Pärnumaa kõige uuem 102 kohaline vabapidamisega robotlүpsi laut asub Are vallas

Viimasel ajal on tihti jututeemaks raskest majanduslikust seisust tingitud rahva vilets olukord ning sellest tulenev negatiivne meeleolu. Mina aga tahaksin jagada hoopis oma positiivset emotsiooni, mille sain Tabria külas Uida talus uut lүpsilautu ja -robotit uudistamas käies.

Sirje ja Peeter Aassalu on tuntud ja tublid talunikud juba ammu. Elu edenedes on nad pidevalt parandanud ja uuendanud nii enda elamist kui ka talus peetava lүpsikarja elu- ning pidamistingimusi. Kari on aastatega suurenenud ning töökoormus kasvanud talupere võimete piirini. Hakkasidki Sirje ja Peeter mõlgutama uue lauda ehitamise ja lүpsiroboti soetamise mõtteid. Sõideti mööda

vabariiki ringi, tutvuti uuemate lüpsifarmide ja seadmetega. Niimoodi – mõte siit ja teine sealt küpseski nägemus plaanitavast laudast.

Mullu augustis löid ehitusmehed kopa maasse ning tänava märtsis toimub kolimine. Paistab, et nii lihtne see oligi, 6-7 kuud ja uhke, kaasaegne, tehnika viimase sõna järgi sisustatud lüpsifarm ongi valmis. Tegelikult nii lihtne see pole. Kui palju on olnud magamata öid, lõputuna tunduvaid asjaajamisi ja kulutatud närve, seda teavad ainult Sirje ja Peeter. Kuid laut on tõesti kena, viimase peal, lõpuni valmis ehitatud. Kõik toimingud on korralikult läbi mõeldud, kogu lüpsiprotsessi juhtimine toimub arvutiprogrammi abil. Tööline selles laudas peab olema tark, targad peavad olema ka loomad, sest elu käib täpsete reeglite järgi. Näiteks söömisalalt pääsevad sarvekandjad puhkealasse kindla värava kaudu, ei ole nii, et jalutad suvaliselt rada pidi. Kuid küll kõik harjuvad, nii inimesed kui loomad.

Lehmadel on kaelas kahte sorti andurid, nendega reguleeritakse lüpsile minekut ja loomale antava jõusööda kogust. Kõige väiksemate vissikeste piimajoomine, toimub samuti automaatjootjatest (luttidest), kogused ja joogikorrad on arvutis määratud. Põrandaid katavad „sõrasõbralikud“ kummimatid. Sõnnikumajandus on lahendatud laguunitüüpi lägahoidlaga.

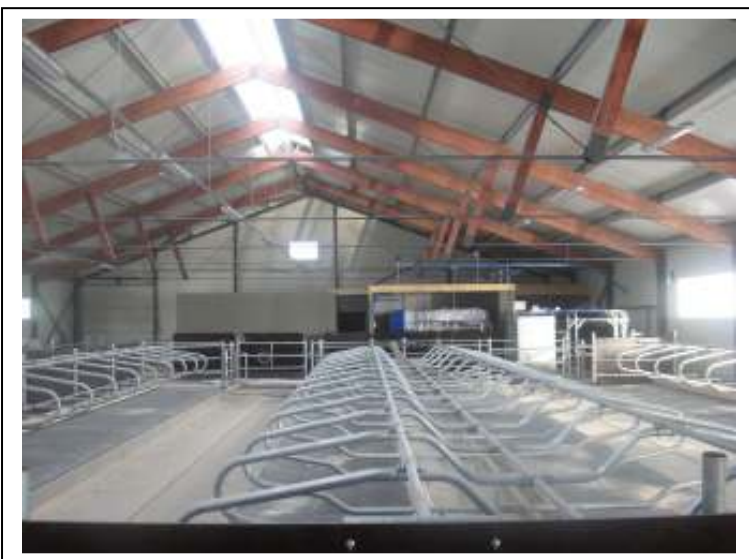
Lauda ehitas ehitusfirma Renet, lüpsirobot on DeLavalilt. Ehituse kogumaksumus ca 10,5 milj. krooni, sellest 1/3 kaeti EL investeringutoetuse rahaga. Peremees Peeter Aassal on ehitusega rahul, kuid teades tema nõudlikkust on korralik kvaliteet saavutatud just peremehe isikliku kontrolli ning järelevalve

tulemusena. Peetri sõnade järgi olevat ehitusperioodi ajal ainult 6 päeva, mil ta ehitusel ei käinud, lihtsalt ei jõudnud, oli asjaajamisi pangas jne.

Praegu on Uida perel pingelised päevad. Kogu olemasolev lüpsikari (60 tk) tuleb õpetada robotlüpsil käima. (Üks robot teenindab maksimaalselt 70 lehma). Lüps toimub 20 tundi ööpäevas.

Kui on üle koera saadud, küll saadakse üle saba ka, sest eesmärk on oma elu kvaliteeti parandada ja kui kõik joones on tõuseb ka piimatoodang.

Õigeid tulemusi ja kokkuvõtteid saab arvatavasti teha alles aasta pärast, siis võib pererahvas plussid ja miinused kokku rehkendada. Kuid kindel on, et ühe suure

kogemuse võrra on Aassalud rikkamad.

Müts maha ja sügav kummardus tublidele töoinimestele, kes ei pelga riske, kellel on selge siht silme ees ja kes hindavad reaalselt olukorda ning võimalusi.

Reet Alamaa

ARE PÕHIKOOLIST.

Are põhikooli loodusring käis Toris Mutimuudi kennelis koerarakendiga sõitmas. Kelgu ette rakendati 8 Alaska huskyt, kes ei jõudnud ära oodata, millal joosta saaks. Perenaine, Kersti Reppo rääkis pikalt laialt koerte pidamisest, harjumusest, toitmise, koolitamisest võistlustel käimisest, sõiduvahenditest jne. Samal ajal sõidutas peremees Ain Reppo koertega lapsi järgemööda põllul ringi. Lumi oli paks ja koertel tööd palju, vahepeatuste ajal võisid lapsed koertele peopesalt lund pakkuda. Päev lõppes rehetares söögilaua ääres õunakooki süües ja mängides. Enne ärasõitu lubati lastel malamuutidega, kes nägid välja nagu suured karud aias mürada.

Kõigile meeldis väga ja nii mõnigi lapsevanem pidi hiljem kodus pikalt selgitust andma, miks ei ole võimalik suurt karvast koera omale koju osta.

L. Lusik

17.-18. märtsil toimus Tallinna Reaalkoolis RoboMiku olümpiaad (Põhja-Eesti voor) ning sama sündis ka Tartu Kivilinna Gümnaasiumis (Lõuna-Eesti voor). Tallinnasse kogunes 12 võistkonda Eesti eri paigust. Are Põhikooli esindasid **Kaido Siimer ning Ardo Lillemägi.**

Esimese päeva ülesande nimeks oli kuller. Robot pidi suutma jälgida joont, mööduda takistustest ning õiges kohas maha paigutada klotsi. Kuna klotsi õigesse kohta maha paigutamine oli kõikidele võistkondadele raske katsumus (sekundeid kogunes ka sellest, kui klots oli joone peal). Kui eesmärk oli paigas, asuti programmi koostama. Esimese võistluse läbis edukalt kuus võistkonda. Are Põhikooli võistkond tuli esimese päeva lõpuks teisele kohale, kaotades esikohale ainult 4 sekundit.

Teise päeva ülesande nimeks oli sumomaadlus. Esimese päeva õhtu toimunud arutelu tulemusel sündis idee -

ehitada robotile ette tõstuk, mis vastase roboti veorattad õhku tõstaks. Peale mitmeid tunde katsetamist ei suutnud me mõtet realiseerida, kuna tõstuki süsteem ei olnud piisavalt tugev. Seejärel läksime kergema vastupanu teed ja ehitasime robotile ette saha, mis pidi vastase roboti ringist välja tõukama. Oma alagrupist pääses Are edasi liidrina, olles võitnud kõik oma vastased. Poolfinaalis pidime rammu katsuma Tallinna Reaalkooli võistkonnaga ning kuigi võistlus oli tasavägine, jäid meie poisid peale. Teise võistkonnana väljus poolfinaalist Kiltsi Põhikool, kellega tuli seejärel võistelda finaalis. Võistlus oli taaskord tasavägine ning mõlemad finaalmatšid jäid viiki.

Kahe päeva kokkuvõttes tuli esimesele kohale Are Põhikool (7 punkti), teisele kohale Tallinna Reaalkool (3 punkti) ning kolmandaks jäi Kiltsi Põhikool (3 punkti). Kokkuvõtteks võib öelda poistele suured tänud. Loodan, et neile meeldis ning ehk suutis see võistlus suurendada poistes huvi robotika vastu.

Raigo Siitam
arvutiõpetaja

VALLARAHVA TEGEMISTEST ...

13. veebruaril toimusid Tartus Kõrvekülas Eesti Politsei Meistrivõistlused jõutõstmises. Kohal oli ka meie oma valla tubli sporditüdruk Heili Hiiemäe. Heili on lõpetanud Pärnu Ühisgümnaasiumi matemaatika-füüsika eriklassi. Saatuse tahtel õpib ta praegu Sisekaitseakadeemia Politseikolledži Politseikoolis Paikusel. Seal läheneb lõpule teine õppeaasta ja edasi loodab ta õpinguid jätkata Sisekaitse-akadeemias uurija erialal. Kooliajal tegeles Heili usinalt võrkpalli mängimisega. Seda pole ta praegugi jätnud. 21. märtsil näiteks toimusid Viljandis Ülikoolide vahelised harrastajate meistrivõistlused võrkpallis, kus Sisekaitseakadeemia võistkond, kuhu kuulus ka Heili Hiiemäe, saavutas kolmanda koha.

Jõutõstmisega hakkas tüdruk tõsisemalt tegelema aasta tagasi, oma rühmavanema õhutusel, kes ka algul temaga koos treenis. Tugevalt ja intensiivselt on saanud treenida viimase pooleteise kuu jooksul spordiklubis „Terviseks“ treeneri Raivo Piiberi käe all. Kõrvekülas võistles Heili klassis 75+ . Kavas oli kang turjal kükki ja püsti – isiklik rekord on Heilil 110 kg, seekord suutis ta seda harjutust teha 105 kg kangiga. Järgmine ala oli rinnalt surumine. See õnnestus 65 kg

kangiga (isiklik rekord on 72.5 kg). Viimane ala oli jõutõmme (rahva keeles ka rebimine), mida Heili suutis teha 127.5 kg (isiklik rekord on 130 kg). Need kõik tulemused kokku andsid talle esikoha oma kehakaalus. Teine esikoht tuli absoluutarvestuses (kui palju oma kehakaalu kohta jõuad tõsta või tõmmata). Suurepärased tulemused mõlemad.

Tore on vaadata, kui noorel inimesel hästi läheb ja ta teab, mida teha tahab ning kuhu jõuda soovib. Soovime, Heili Sulle kõigepealt jõudu kooli lõpetamiseks ja kindlasti kõrget lendu ka edaspidiseks!

Heili Hiiemäed usutles L. Lusik

1. märtsil õnnistasime leivateoga kööginurga.

Esimesel märtsikuu keskpäeval oli naiseltsi tuba mõnusat elevust ja sädinat täis, sest hulk naisi tuli õppima, kuidas oma käega rukkileiba küpsetada. Tubli noor perenaine Pille Põrk tutvustas meile oma leivategemise võtteid ja nippe. Saime tainast segada ja põnevusega oodata, millal meie leivad küpseks saavad. Terve klubi täitus meeldiva leivalõhnaga, kui oma leivad uuest ahjust välja võtsime ja rätiku alla pooleks tunniks „rahunema“ jätsime. Tuletasime meelde Juhan Liivi luulet „...tüdruk võttis ahjust leiba, sooja leiba. Mõtelge...“ ja vanade eestlaste tarkusi ning ütlemisi leiva kohta. Need perenaised, kes olid varem leiba küpsetanud, rääkisid oma kogemustest leivateol.

Ja siis saabus jumalik hetk, kus soojad leivakäärud said pihku ning leiva peale määritud korralik taluvõi. Ahh, küll maitses hea!

Seda võimast tunnet ei oska seletada vaid see tuleb ise läbi kogeda, kui toad on leivalõhna täis, pere istub laua ääres ning sööb särasilmselt oma ema käega küpsetatud sooja leiba. Mitte ükski linnaleib ei saa sellele ligilähedalegi. Uskuge asi on vaeva väärt!

Are naisseltsi naised jagavad rõõmuga teile leivategemise õpetusi.

Parimate tervitustega Vilja Alamaa

Kahju neist, kes sellest ilma jäid.

Särav kõrge ja helisev laulhäääl katkestas vaikuse Päriveri klubi fuajees. Vastuseks kõlas laul saalist. Nii algas meeleolukas emakeelepäeva-üritus Päriveri klubis. Regilaulu eeslauljaks oli Päriveri klubi kammerkoori kaunihääälne dirigent Marje Pajula. Peagi said dirigent ja koor saalis kokku ja kuulajatele esitati viis hingeminevat isamaalist laulu. Koor on selgekõlaline, puhtahääälne ja nooruslik. Innukalt valmistutakse suviseks

üldlaulupeoks. Aprilli lõpuks on vaja selgeks saada 17 laulu, mis seejärel kontserdimaja lavalt tuleb maha laulda. Aprilli keskel on meie valla rahvale kavas korraldada veel üks kontsert, kus kantakse ette uus valik õpitud lauludest.

Koorilaulude vahele kuulati esimese eesti luuletaja Kristjan Jaak Petersoni 200 aastat tagasi kirjutatud luuletusi. Tähistatakse emakeelepäeva just tema sünnipäeval. See pani mõtlema, et kas keegi meist oskab oma maale ja rahvale anda nii olulist, et teda veel 200 aastat hiljem mäletataks?!

Õhtu naelaks oli külalisesineja dots. Maria Tilk, kes rääkis sõna jõust. Ta oskas olla sügavamõtteline, laiahaardeline ja humoorikas. Tema jutt oli paeluv ja hingelähedane. Proua Maria Tilk on teadjamehe Gunnar Aarmaa tütar ja ta tunneb end kodus nii füüsilise kui vaimse maailma asju lahates. Kuulsime sõna energiast ja selle vältimatust mõjust meile endile ja meie lastele. Jutuks oli ka lapsevanema ja õpetaja roll elus. Räägiti sellestki, kuidas mõjutab inimese energeetikat teiste tagarääkimine, vandumine ja valetamine. Kuulajad olid lummatud esineja sõnaosavusest. Kes teab, kui kaua oleks koos istunud, kui esineja ise poleks ajast kinni pidanud.

Eestis peetakse emakeelepäeva juba kümnendat aastat. Esimene emakeelepäev Are vallas läks suurepäraselt korda. Lahkudes oli õnnelik olemine, sest olime tunduvalt rikkamaks saanud.

Anne Niibo

Lühikokkuvõtte Suigu Seltsimajas toimunust:

14. veebruaril oli seltsimajas külas Jõesuu külateater etendades komöödiat "Peigmees üheks päevaks". Etendus oli tore ja inimesed, kes viitsivad oma lõbuks ja teistele rõõmuks näitemängu teha olid elurõõmsad ja hakkajad.

Mõni päev hiljem olid koos klubi "Tulukese" rahvas ja neil oli ette valmistatud eeskava Eesti Iseseisvuspäevaks. Elle, Lea, Sirje, Vaike, Aiki, Ly ja Oskar olid kokku pannud kava eestlaste rännakutest läbi erinevate riigikordade. Vahele olid põimitud ansambli etteasted. Ansambelis laulsid Tiiu, Valve, Liisi ja Leander. Neid juhendab Jakob Kaunissaare. Lauad olid kaetud ja peo puhul lubati endale ka klaas šampust. Külla oli kutsutud vallavanem, volikogu esimees ja Are poolt hakkajaid eakaaslast. Iseseisvuspäev sai väärikalt tähistatud. (vt. järgmiselt pildilt). Tuluke koguneb iga kuu kolmandal neljapäeval kell 11.00.

Igapäevaselt toimetavad seltsimajas mitmed lasteringid. Reedeti saavad lapsed meisterdada koos Lea Eametsaga. Murru Küla Selts püüab lastele meisterdamise vahendeid muretseda ja Lea ise kasutab oma varusid. Kui sinul on kodus vedelemas meisterdamiseks midagi põnevat siis anna teada Evelile või Leale. Äkki just midagi sellist oleks vaja. Täname Sind Lea selle suure vaeva eest, et viitsid ja tahad meie lastega toimetada.

Neljapäeviti olid läbi talve laste tantsutrennid. Poisid sellest küll suuremat ei pidanud, kuid seda enam meeldis ettevõtmine tüdrukutele. Hetkel küll need trennid lõppesid, kuid täname meie kogukonna küllalt uut liiget Margarita

Aijat, kes tõi meie majja rõõmsat liikumist!

Teisipäeviti on lastel näitering kooli juures, mida juhendab Anneli Kesler. Näiteringi vilju saime juba nautida jõulupeol ja vabariigi aastapäeval. Lastevanematel on vaja pidevalt loominguliselt suhtumist väikeste näitlejate kostüümidesse. Oma kogemustest tean, et see pole sugugi lihtne aga raudselt on alati lõbus. Täname sindki Anneli!

Kui kellelgi on ideid ja viitsimist lastega tegeleda, siis nemad on alati nõus osa võtma. Tule ja proovi!

13. märtsil oli tantsuõhtu ansambliga Finder Rockers ja tulemas on 11. aprillil 20:30 noortebänd Defrage, kellega koos tantsitab rahvast DJ Madis Lohu.

11.aprillil kell 11:00 on plaanis teise ringi riiete müük. Võimalus soetada mõõduka hinnaga riidekappi midagi vaheldust pakkuvat.

20. ja 21. märtsil on seltsimajas Pärnumaa Kodukandi noortekoja järjekordne kokkusaamine. Seekord õpitakse projekte kirjutama ja veedetakse ka niisama toredalt aega. Koolitus on kahepäevane ja osalevad ka meie piirkonna noored.

Tulemas on veel KOP projekti "Vanast saab uus" kaudu rahastatud koolitus vana pehmemööbli taastamise kohta. Täpsem info ajakava kohta kodulehelt ja teadetetahvilitelt. Samas on võimalik vaadata ka seltsimajas toimunud üritustest pilte kodulehelt www.suiguseltsimaja.ee

KOP projekti "Turvaline seltsimaja" kaudu on paigaldatud seltsimajja ööpäevaringne videovalve. Mõlema projekti rahastajad on Kohaliku omaalgatuse programm, Are Vallavalitsus ja MTÜ Murru Küla Selts.

Kui sulle tundub, et seltsimajas pole veel toimunud sellist ettevõtmist, mis sulle meeldiks, siis on sul hea võimalus korraldada see ise! Tee oma elu ise elamisväärseks!
(kontaktid leiad www.suiguseltsimaja.ee)

Signe Rõngas ja Eveli Kuslap

AIANDUSNURGAKE

Loodame, et eelmise lehe aianurgast leidsite endalegi ühteist huvitavat. Seekord on luubi alla võetud sibullilled. Kui Teil tekib küsimusi või on välja pakkuda huvitavaid teemasid edaspidiseks, siis andke nendest julgesti teada.

L. Lusik

Sibullilled toovad aeda kevade

Esimest silmailu pakuvad talvine lumekupp ja lumikelluke. Talvise lumekupu mugulaid on nüüd müügil ka Hollandi pakendeis. Ta on väga varane. Pisikesed kollased õied on nupuna kullerkupu sarnased. Taimed sirguvad keltsast läbi ja meelitavad meelõhnaga putukaid ligi. Hästi sobivad nad metsaaeda. Kui ei taha, et nad isekülvi annaks, tuleb seemned ära korjata.

Lumikelluke on igas koduaias vana tuttav. Ta eelistab veidi varju ja raskemat huumusrikast aluselist mulda. Väga pikaealine. Teda võib ümber paigutada ka õitsemise ajal, kuid ta ei talu sibula läbikuivamist.

Minu aias ajab praegu oma tillukesi erkroosasid õiepungi kikki ümaralehine alpikann ja teeb koos lumikellukesega õied lahti. Talveks vajab ta katet kuuseoksa ja puulehtede näol. Mugul istutatakse 3-5 cm sügavusele.

Palju aastaid olen kasvatanud võrkiiriseid. 10 cm kõrgune ja 5-7 cm läbimõõduga õis on väga uhke. Hiljem kasvavad kuni 40 cm pikkused lehed. Need sibuliirised alustavad õitsemist aprillis. Ka pilves päeval ei pane nad õit kinni. Lumi õitsemise ajal ei ole neid kohutanud, sulavad välja ja õitsevad edasi. On olemas purpursid, kollaseid, hele- ja tumesiniseid sorte. Kõige vastupidavam ja tublim on tumesiniste õitega harilik võrkiiris. Karmimatel talvedel on ta mõnes aias siiski kahjustatud olnud, nii et kerge talvekate pole liiast. Neid sibuliiriseid pakutakse lillekauplustes ajatatuna, sügiseti on Hollandist pärit sibulad müügil.

Väga tänuväärt sibullill meie raskemal mullal on ka sinine kirgasilill. Õied on 2-3 cm läbimõõduga, taevassinised ja valge silmaga. Annavad isekülvi murusse ja erilist hoolt ei vaja.

Sügiseti on aianduskauplustes müügil armeenia kobarhüatsindi sibulad. Nende õisikud, mis ilmuvad aprilli lõpus või mais, on suuremad, säravsinised ja õitsevad peenral kauem kui harilik kobarhüatsint. Kitsad lehed ärkavad juba sügisel ja talvituvad. Kogumikke jagatakse 5-6 aasta tagant ja istutatakse 10 cm sügavusele.

Säravaid punaseid toone kevadisse aeda toovad tulbid. 2007. ja 2008. aasta 1. aprillil olen petta saanud Kaufmanni tultilt - raske on uskuda, et tulp nii vara õues õitseb. Kaufmanni tulbid ongi kõige varasemad. Neid on saadaval palju sorte, osadel väga ilusad triibulised lehed. Tulpide õitseage minu aias kestab 1.5 – 2 kuud. Hilisematest õitsejatest hindan eriti narmasõielisi tulpe, meil oleks nagu jääkristallidest ääris õielehe serval – väga püsivad ja efektsed lõikelilled. Hiliste tulpide seas on pika õitseajaga ja head lõikelilled `Bleu Aimable` ja `Menthon`.

Tulbid tahavad päikselist kasvukohta ja neutraalset või aluselist kergemat mulda. Kevadel võiks tulpidele panna puutuhka. Hilistulp (*Tulipa tarda*) moodustab kaua ühel kohal kasvades ilusa kogumiku. Valgeid, suure kollase põhjalaiguga õisi on varrel mitu. Erandina tulpidest tahab ta turbalisandiga mulda. Tulbisibulate vaenlased on hiired ja vesirotid. Hea on kasutada istutuskorve, aga need on kallid. Olen kirjandusest leidnud soovitusi kasutada vana mõrralina, ajab samuti asja ära. Nartsissi, kui mürgist taime hiired ja rotid ei kahjusta.

Varem oli seisukoht, et tulbi ja nartsissisibulad tuleb suvel üles võtta, kuivatada ja istutada uuesti Augusti teisel poolel. Mina olen püüdnud asja omal laisal moel lahendada. Peale ülesvõtmist puhastan, sorteerin ja istutan sibulad kohe uuesti. Praegu olen kirjandusest lugenud, et see ongi parim viis, eriti nartsissi jaoks kuna uusi juuri kasvab suve läbi. Sibulate kuivatamine on möödapääsmatu vaid sibulate müügi puhul. Kõik sibullilled ei talugi sibula kuivatamist: lumikelluke, liiliad, eriti mitte koerahammast.

Sibullillede juurestik on võrreldes muude taimedega väike ja nii ei saa nad toitaineid kaugelt kätte. Nende kasvuaeg on lühike, sellepärast tuleb pakkuda parimat. Mina teen nii – kaevan istutusaugu sügavama, põhja panen kihi sõnnikukomposti, siis kihi liiva ning sellele sibula. Katan hariliku peenramullaga. Istutussügavuse rusikareegel on 3 sibula sügavust. Erandeid on ka: valge e. madonnaliilia 4-5 cm sügavusele, siis õitseb paremini. Liiliad, millel moodustub lisajuuri ülalpool sibulat, tahavad suuremat istutussügavust, vähemalt 8cm mulda sibula peal, selline on näiteks kuningliilia. Õrnemad sibulad on hea

ülени liiva sisse pakkida. Meie savika mulla peal on see väga oluline. Nartsissisibulad on pikaealised, tulbisibulad lühiealised. Tulbil moodustub kasvuperioodi jooksul üks kuni palju tütersibulaid, need on lapikud. Alates kolmandast kasvuaastast hakkab vana sibul degenereeruma – ta on ümar, väiksem, mitmekihilise tumeda koorega, ei anna enam suuri õisi. Selline sibul on õigem välja praakida. Parim paljundusmaterjal on heleda koorega, veidi lapik sibul.

Kui tihti tuleks sibulaid ümber istutada? Tulbid on virga inimese lilled. Enamik uusi sorte tahab ümberistutamist igal aastal. Kaevake prooviks üks sibul üles – kui selle ümber on 4-6 tütersibulat, on selge, et järgmisel aastal nad enam korralikult kasvama ei mahu ja vajavad ümberistutamist. Osa botaanilisi tulpe võib kasvada ühel kohal aastaid (Kaufmanni tulp, hilistulp). Nartsissi peaks ümber istutama siis, kui puhmad lähevad liiga tihedaks ja ei anna enam palju õisi või tekib paberõiesus. Peale ümberistutamist võivad nad anda sordile mitteomaseid kahvatumaid õisi. Nartsissisibula istutussügavus on 15cm. Kõrgemale istutus soodustab lühemate õitevarte teket ja tütersibulate moodustumist. Nartsiss vajab juurdumiseks pikemat aega ja soojemat mulda, kui tulp ja hüatsint. Meil aianduskauplustes pakutakse nartsissisibulaid ka veel oktoobris- novembris ja vahel hästi soodsa hinnaga. Neid on sobiv kasutada ajatamiseks. Olen neid istutanud mitmekaua pottidesse, hoidnud õues, püsivate külmade saabumisel viinud keldrisse. Jaanuaris-veebruaris toon nad aknalauale. Mingit lisavalgust ei ole andnud ja taimed ei ole ka väga välja veninud. Väga hea selliseks õitsele ajamiseks on laialdaselt pakutav sort `Carlton`. Tal on suured kollased trompetõied, mis lõhnavad ka toas tugevasti. Ajatamisel ei õnnestu hästi poedinartsiss ja temast aretatud täidisõieline valge nartsiss. Nartsissisortidest varane ja kauakestev õitseja `Peeping Tom`- kollaste, tahapoole käändunud õielehtedega ja oranži lisakrooniga. Õied kestavad peenral kuni kolm nädalat. Kaunis ja hästilõhnav on `Ice Follies`. Huvitavad on ka nn. pööratud värvidega sordid- nende õied on algul kollased, hiljem pleegib lisakroon valgeks. Pildil tavaliselt väga kena `Professor Einstein` on madal, nõrga õievarrega ja pleegib ruttu.

Nartsissisibula vaenlasteks on sibulasirelane ja nartsissikärbes. Nende kahjustatud sibulad on keskelt õõnsaks söödud, kasvavad veel mõned igerikud lehed, taim hääbub. Fusarioosi levikut soodustab liiga hiline ja pinnalähedane istutus. Vältida sibulate kuivatamist päikese käes, haiged taimed koos mullapalliga välja kaevata ja põletada.

Sibullilled ei pahanda, kui neilt lõikeõisi võetakse. Ainus tingimus, et ärge võtke liiga palju lehti kaasa, et taimele sibula toitmiseks rohelist pinda jääks. Nartsissi võib vaasi võtta lausa püstise nupuna, siis seisab ta vaasis kauem. Nuppu on vaasi hea murda õhtupoolikul, sest siis on varres rohkem toitaineid. Peenralt on hea närbunud õied ära korjata, siis ei raiska taim ilmaaegu jõudu seemnete valmistamiseks. Tulpide puhul piirab see ka haiguste levikut.

Aktiivse kasvu perioodil vajavad sibullilled ka 3-4 korda lisaväetist. Parim on anda orgaanilise väetise lahust, selles on mikroelemendid juba sees. Virts tuleks veega lahjendada vahekorras 1:10 . mina eelistan sõnnikuleotist. Kuival kevadel tuleb teha väetiselahus lahjem või taimi lisaks kasta, muidu võib kange väetis nendele kasu asemel kahju tuua.

Sibullilli on peenrale mõjusam istutada sortide viisi, on silmale kaunim. Lillelaik ei tohi olla ka liiga suur, siis inetavad koltuvad lehed peenra. Liiga vara ei tohi lehti eemaldada, siis jäävad sibulad nalga. Mina painutan koltuvad lehed püsikute või varem istutatud suvikute vahele, nii ei riiva nad silma. Murus madalaid vastupidavaid sibullille liike (krookus, lumikelluke, kirgaslill) kasvatades ei tohiks nende lehti liiga vara maha niita. See aga muudab muruväljaku inetuks.

Idahüatsindi sibulad tuleks igal suvel üles kaevata, kuivatada, seejärel hoida 4-6 nädalat 23-25⁰C juures, et õiealgmed hästi areneksid. Kuni mahapanekuni septembri lõpul hoida 16-18⁰C juures. Et saada suuri ja ilusaid õisikuid, on see töö igal suvel vajalik. Meie maal tunneb ennast hästi ka hispaania ebahüatsint. Ta on vähenõudlik, külmakindel, sobivad raskemad, parasniisked mullad. Õitseb juunis rikkalikult siniste, roosade või valgete kuni 30cm kõrguste õisikutega, mis sobivad väga hästi lõikeõiteks. Suur ja särav harilik püvilill e, keisrikroon sobib hiirtele ja vesirottidele ebameeldiva lõhna tõttu muude sibullillede lähedusse. Istutatakse 20cm sügavusele. Mädanemisohu vältimiseks soovitatatakse sibul istutada külili ja raskemas mullas ümbritseda liivaga. Kirjul püvilillel on maleruudumustrilised, levinud on ka valgeõieline sort `Alba`. Üks kena püvilille sort `Silvi kihiline` on aretatud ka meie vallas - Võlla küla elaniku Silvi Önne poolt. Sulev Savisaare arvates tõmbaks see sort tähelepanu ka mujal maailmas.

Tore kevadlill on ka õrn ülane. Poodides on nende mugulaid müügil. Minu aias lähevad suurte siniste õitega puhmad iga kevadega aina kaunimaks.

Tore on mõelda, et juba praegu on mullapõues olemas suur hulk kevadisi õisi.

Tiiu Lehiste

Valla eelolevate ürituste kalender

29. märts P.	Are PK rahvatantsurühm esineb suvise laulu- ja tantsupeo II vabariiklikul ülevaatusel Pärnus Kutsehariduskeskuses kell 14.30. Kogunemine kooli juures kell 12.00
31. märts T.	Suigu LAK Strand SPAs ujumas
1. aprill K.	Are PK kell 18.00 Kostüümpidu. Remonditud majapoole avamine.
2. aprill N.	Suigu LAK kell 9.00 Miku-Manni lasteteater etendusega „Kuldaväärt“. Pilet 25.-
5. aprill P.	Pärivere klubis kell 12.00 FIMO ehete valmistamise kursus. (Vt. lähemalt teadetest).
8. aprill K.	Suigu LAK esmaabikoolitus lastele (MTÜ RahvaKoolitus Elu)
11. aprill	Suigu Seltsimajas kell 11:00 toimub kasutatud riiete müük. Avatud kohvik.
12. aprill	Pärivere klubi folkloorirühm „IV Omatantsu päeval“ Väandras
13. aprill	Are PK Nupula mälumäng „Tunne Euroopa Liitu“ Suigu LAK kell 9.30 lasteteater Nipitiri etendusega „Võlkringel“ Pilet 22.-
13.-17.aprill	Suigu LAK südamenädal
19. aprill	Pärivere klubi ansamblid Pärnumaa eakate ansamblipäeval Kilingi -Nõmmes
20. aprill	Are PK maastikumäng
23. aprill	Are PK 2. ja 3. klass Tallinnas KUMUs
24. aprill	Pärivere klubis kell 21.00 Jüripäeva stiilipidu. Soovitav tulla sädelevas ja läikivas riietuses. Tantsuks mängib ansambel „Glamuur“

Uut teadusmaailmast

Ameerikas ehitatakse metallidest ülikõrgeid maju – põlvelõhkujaid.

Metall pantakse 3 kihtimust sisonta iseki kulikindel.

Tugevad kivid on kraniit ja keberniit. Keberniidist tehakse katuseid.

Kui ei saa siis on kaks võimalust kas saab või ei saa.

Kaamel on loom kes joob nagu loom ja kelle sitta põletavad petuiinid

Ilm on tegur mis võib esineda ja võib ka mitte esineda

Polaaröö on see et eskimo mõtleb et on öö, aga tegelikult on päev

Ilm on Ilme ilma eeta

Kõrbes mõõdetud kõrgeim temp. +57° C aga võib ka rohkem aga siis ei mõõdetata sest kedagi ei huvita

Ilma saab ennustada mitmel moel. Näiteks ennustad.

Lahustis on veel ruumi vabade mulekiilide jaoks ja see aitab lahusel lahustis lahustuda lahjaks lahuseks
muidugi peab seal olema lahustis lahustuvat lahustuva aine lahust.

Kui lahust valmistada, peab kõigeks valmis olema.

Kui lahust lahjendada, siis lähvad munad vahtu.

Carles on eesti keeles Karla, aga mis see Tarrvin on ei tea.

Uued India jõed: Vindus, Kanges ja Kõnges.

Valgud võivad kokku sittuda erinevaid aineid.

Looduses on nii et kui kuidagi ei saa siis kuidagi ikka saab. Selle pärast pange mulle 3.

Kõige karmim olelusvõitlus on vikatitega.

Suunav looduslik valik käib nii, et keksivad organismid jäävad ellu, äärmuslikud aga munevad.

Looduslik valik on kuskil keskkonnas iseendaga võitlemine.

Mendeli 3 seadus on et ristatakse kerjuseid meri sigasid ja siis saadakse 9:3:3:1 erinevat hernest.

Ja kuna Mendel naise ei saanud, siis hakkas ta herneid ristama.

Näiteks isased põdrad võitlevad emaste pärast ja see kes võidab saab vett lakkuda.

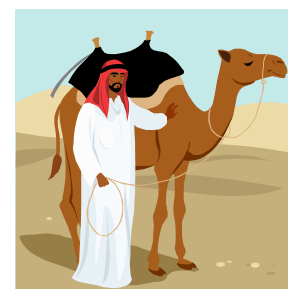
Tüüpiline lõuna: panään, kof, kakuke.

Sportlasele on tähtsad püss ja piimatooted, sest oluline on nälg.

Vetikas on juurteta taim nagu porgand.

Algloomad liiguvad edasi viguri abil.

Kui valmib sugurakk siis tunnen sellest rõõmu.

Allikas: Internet

TEATED

Are vallas kasutusel olevad olulised telefoninumbriid:

Vallavanem Jaanus Männik	- 44 518 68 ; 51 22 321	vallavanem@arevald.ee
Abivallavanem Lauri Luur	- 44 518 62 ; 52 59752	abivallavanem@arevald.ee
Vallasekretär Aino Vaarmaa	- 44 518 60	vallasekretar@arevald.ee
Maanõunik Signe Rõngas	- 44 518 75 ; 52 53 189	maanounik@arevald.ee
Sotsiaalnõunik Kaja Rebane	- 44 518 76 ; 53 339 477	sotsiaalnounik@arevald.ee
Sotsiaaltöötaja Heli Tõrva	- 44 518 76 ; 52 93 053	sotsiaaltootaja@arevald.ee
Pearaamatupidaja Helgi Kallaste	- 44 518 78	pearaamatupidaja@arevald.ee
Sekretär-asjaajaja Terje Võsumets	- 44 518 61 ; 52 69 732	sekretar@arevald.ee
Päriveri klubi juhataja Sirje Pilter	- 44 518 66 ; 51 702 82	areklubi@hotmail.ee
Are raamatukogu juhataja Malle Pajo	- 44 518 65	are@pkr.ee
Suigu raamatukogu juhataja Eveli Kuslap	- 44 63 494	suigu@pkr.ee
Spordiinstruktor Rein Semenov	- 51 52 534	rein21@hotmail.ee
Konstaabel Valdu Kaljur	- 51 185 20	
Bussijuht Ants Tugedam	- 53 485 121	
Bussijuht Ranno Aassalu	- 53 481 544	
OÜ Are Vesi juhatuses esimees Kert Alamaa		
Rikked, tellimised, info, teated	- 44 518 64; 529 8849	arevesi@hotmail.ee

AITA HÄDALIST!

2008. a. detsembri lõpus juhtus õnnetus Are vallas, Eavere külas, kus tulekahjus sai kannatada Indreku talu. Tulekahjus hävisid hoone katus, laed, osa vaheseinu. Täielikult põles ära köök, kasutamiskõlbmatuks muutus kogu maja sisustus.

Majaperenaine Marianne Tolppa on praeguseks õnnetusest toibumas. Kindel plaan on maja taastada, et sinna uuesti elama asuda. Praegu saab ta peavarju heade inimeste juures Pärnu linnas. Head Are valla inimesed, ehk on Teil võimalus aidata Mariannet.

Teretulnud on iga pisemgi abi. Sobib igasugune ehitusmaterjal, eterniit, soojustusmaterjal, lauamaterjal, elektriseadmed jms. Vaja on ka kööginõusid - potte, panne, taldrikuid, lusikaid, kahvleid.

Muidugi kuluks ära ka rahaline toetus.

Head inimesed mõelge, ehk leiateg võimaluse kuidagi omaltpoolt Mariannet aidata.

Aidata soovijatel paluks ühendust võtta sotsiaaltöötaja Heli Tõrvaga, tel 5293053

Tere hea vallalehe lugeja!

Sellel aastal on suur rõõm tähistada väärikat juubelit! Are Põhikool tähistab 2009.a. kooli 180. juubelit.

Väärikas juubel tuleb väärikalt tähistada. 24.oktoobri õhtul ootame kõiki ARE KOOLI VILISTLASI JA ENDISI ÕPILASI NING ÕPETAJAJID JA KOOLITÖÖTAJAJID KOKKUTULEKULE ARE PÕHIKOOLI .

Kuigi kokkutulek toimub alles sügisel, anname sellest juba varakult teada, et kõik pidulised saaksid oma tegemised-toimetused planeerida.

Juba täna, kui sa loed vallalehte, tee kalendrisse 24. oktoobrile märke „LÄHEN KOOLI – OMA ARMSASSE ARE KOOLI!“ Kooli juubelist saab lugeda ka järgnevatest vallalehtedest.

Kokkutuleku toimikond.

Are vallamajas töötab MASSÖÖR
(kaupluse ja raamatukogu vahelises toas)
kolmapäeviti.

Hind – 0.5 tundi – 75 krooni
1 tund - 150 krooni

Registreerimiseks
helista tel. 53 303 735
Sirje Altermann

Suveks saledaks!
Aeroobika trenn toimub taas

Teisipäeval Pärivere klubis
ja neljapäeval koolimajas.

Suuremad koolitüdrukud tantsivad kell 17.30
Väiksemad koolitüdrukud
ja lasteaialapsed kell 18.30

Täiskasvanute trenn on kell 19.30 ja maksab 40.-

SUIGU
SELTSIMAJA
DEFRAGE
II. APRILL 2009
KELL 20:30
esineb:
DEFRAGE
www.myspace.com/defragemusic
plaate keerutab:
DS.
MADIS
PILET
LOJU
50 krooni

Pilet 50.-

Kutsume teid avastama põnevat FIMO maailma.

Pühapäeval, 5 aprillil kell 12.00 on Pärivere klubisse oodatud kõik neiud, naised ja noorikud, kes armastavad end ehtida originaalsete omavalmistatud kauniste ehetega ning tahavad teada, millised suurepärased võimalused on kasutada selleks ja paljuks muukski polümeersavi ehk FIMOt.

Kui teil on võimalus arvutit kasutada, saate eelnevalt küllaldast informatsiooni kodulehelt www.helmehaldjas.ee või lihtsalt sisestades arvuti otsingusse sõna FIMO. Parim võimalus videoklippide vaatamiseks on www.youtube.com

Selleks, et sel päeval midagi ilusat meisterdada, on vaja materjali. FIMO savi on võimalik osta väikeste pakkidena DeLange kaubamajas asuvast Eva-Lotta kunstiaarist. Kindlasti peaks omale muretsema vähemalt paar põhivärvi. Materjali on hea võimalus osta ka kohapeal.

FIMO kursused on üle Eesti praegu väga populaarsed. Julgelt võin kinnitada, et kõik saavad hakkama, selleks pole vajalik omada tugevat kunstimeelt, kuid hiljem on oht FIMOst sõltuvusse sattuda!

Juhendaja on Pärnust ja kursuse tasu 35 krooni. Kui soovid materjali osta kohapealt, siis võta raha rohkem kaasa. Aga, et osata materjali muretsema, ole kena ja anna 2. aprilliks Viljale kindlasti oma nimi kirja.

Are naisseltsi esinaine Vilja Alamaa tel 56453560

Liiklusohvrite Toetusfondi (edaspidi LOTF) tegevus hõlmab liiklusõnnetustes kannatada saanutele abi osutamist tavaellu naasmiseks, õnnetusejärgsete toimingutega seotud informatsiooni kogumist ja kättesaadavaks tegemist, õigusabi, liikluses hukkunute perekondade toetamist ning võimalusel sihtotstarbelisi toetusi taastusravile ja abivahenditele, mis ei ole kaetud riiklikult või kindlustusega.

Käesoleva aasta laagrid oleme otsustanud korraldada Lääne-Virumaal Aartika puhkemajas (Kulina küla, Vinni vald, www.aartika.ee)

järgmistel aegadel: **06. - 08. juuli – noortele ja 08. - 10. juuli – peredele**

Üks olulisemaid tegureid laagris on omavaheline suhtlemine, kokkupuutumine teiste omasugustega, infovahetus, inimeste probleemide arutelud nii ühistes kui omavahelistes vestlusringides, probleemidele ühiselt lahenduste otsimised kutsutud spetsialistide osavõtul. Programm on kavandatud nii, et kõigil on võimalus kaasa töötada aktiivselt erinevate terapeutide juhendamisel (kriisipsühholoog, sotsiaalpedagoog, jt eriala spetsialistid). Õhtud on sisustatud sportlike ja meelelahutuslike tegevustega.

Palume esmast informatsiooni ettevalmistuse ja projektirahastuse taotlemiseks teie piirkonna peredest, kus on üks või mitu pereliiget sattunud liiklusavariisse (osalejate arv on eriti oluline spetsialistidele ettevalmistustöödeks). Teiega koostöös kutsuksime neid kavandatud laagrisse, et toetada perekondi ja tutvustada neile olemasolevaid toetavaid teenuseid, seadusi, jms.

Tagasisidet ootame hiljemalt **15. aprilliks** k.a.

Kõikidele täiendavatele küsimustele on valmis vastama kontaktisik:

Kersti Puusild; GSM: 5388 4313; e-post: kersti.puusild@mail.ee

Meeldivale koostööle lootma jäädes,
LOTF projekti **”Laagrid liiklusavarii läbi kannatanud lastele, noortele ja pereliikmetele”**
korraldustoimkond

On valminud töö-ja koolitusportaal EDUKAS!

Portaal on mõeldud eelkõige erivajadustega inimestele, kuid ka kõik teised inimesed on oodatud.

Portaali www.edukas.invainfo.ee kaudu on tööandjatel võimalik leida endale sobivat tööjõudu ning töötajatel hõlpsam leida tööd. Samuti on portaalis mitmesugust informatsiooni käimasolevate koolituste kohta, kus saavad osaleda ka erivajadustega inimesed.

Portaali kasutamine on tasuta. Info portaali kohta saab telefonil 53 478 422 või e-maili teel kylliki@think.ee

Manalateele on lahkunud

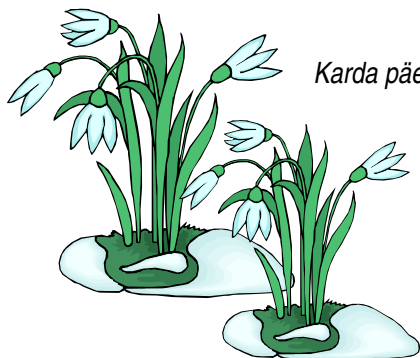
Juta Erm 03.11.1927 - 08.03.2009 **Suigu külast**

Anne Martin 14.11.1941 - 14.03.2009 **Suigu külast**

Liidia Kaasik 27.08.1923 - 18.03.2009 **Are alevikust**

Avaldame kaastunnet omastele!

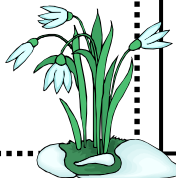
Karda päeva, mil pole millegi üle viriseda.
Ja pea meeles ka seda,
et palju parem on
unustada ja naeratada,
Kui mäletada ja kurb olla!
Õnne, seda alati !

ÕNNITLEME VARAKEVADISI SÜNNIPÄEVALAPSI !

03.04	IVAN TALTS	78.a.	Are alevik
05.04	LIIDIA LAND	82.a.	Võlla küla
06.04	HELE-MALL ARUST	77.a.	Are alevik
06.04	ARVI RABI	71.a.	Kurena küla
07.04	ELVIINE LAEV	77.a.	Kurena küla
15.04	TAIVI LUUR	50.a.	Pärivere küla
22.04	NATALIA ŠATSKAJA	55.a.	Suigu küla
24.04	HELMİ JOHANNA PÕLLU	96.a.	Lepplaane küla
24.04	ELVI LIPPMAA	74.a.	Elbu küla
25.04	GRETEL JÜRGENS	50.a.	Are alevik
26.04	MART JAAGUS	88.a.	Pärivere küla
28.04	JÜRI ANNUSVEER	71.a.	Are alevik
30.04	ÜLO METSAVEER	60.a.	Are alevik
30.04	MALLE PAJO	50.a.	Are alevik

NB! Meil on rõõm avaldada vallalehes juubelid alates 50st ja kõik sünnipäevad alates 70st.

**KES SOOVIB, ET TEMA SÜNNIPÄEVA LEHES
EI AVALDATA; PALUN ANDA SELLEST TEADA
VALLA SEKRETÄRILE tööpäeviti tel. 44 518 61**

Kuigi lumehanged on mõnes kohas alles põlvini, trügivad kevadlinnud usinasti juba siiapoole. Leidke enne suuri kevadtöid mahti ka mõni rida vallalehe jaoks paberile panna.

Lehe teevadki ju huvitavaks vallarahva enda tegemised, toimetamised. Kui majanduskriis oma karvast kätt ette ei pane, peaks järgmine leht ilmuma aprilli lõpul. Artiklid on oodatud 13. aprilliks.

KAUNIST KEVADET KÕIGILE !

Toimetaja

**Are alevikus sündis
27. veebruaril
Liisi Allikale ja
Jaanus Kakkole
tütar
ISABELA KAKKO**

ÕNNITLEME!

**Pärivere klubis on hea
võimalus pidada lapse
sünnipäeva.**

Laste mängutoa tunniüüri hinnaks on 100 krooni.

Hinna sees on ka baariruumi kasutus koos muusika ja muu vajalikuga.

Kui tunned huvi, helista julgelt klubijuhataja Sirjele tel 51 70 282 või tööpäeviti 44 518 66

**Lehe toimetaja: Leelo Lusik
Tel. 5142621; 44 63 596
Oja 4 Are vald,
Pärnumaa 87 301**